

TENEN

29. årgang nr. 2 – november 2018

DUKKETØJ, DETALJE AF GENNEMFORET FLØJLSFRACKE – SE FRAKKEN PÅ SIDE 12

Indhold:

Dukketøjet	side 3
Boganmeldelse: Tablets at Work	side 16
Boganmeldelse: Den strikkende madonna	side 17
Boganmeldelse: Egtvedpigens rejse	side 18
Boganmeldelse: Margit Brandt Modeskaber	side 19
Boganmeldelse: Punge til piger og poge – tasker til tøser	side 20
TENEN - Karen Finch	side 21
TENENs julehilsen	side 22
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 23
Bagsiden: Postkort fra Auning	side 24

QR-koden henviser til dette bladnummers side på internettet

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 KONTONR. 1430130 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK2330000001430130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I sæson 2018/19 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr. Betaling med frist 1. juli.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History – Verein für Dänische Textilgeschichte

Tidsskriftet TENEN

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 26 60 28 40,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 16.11.2018

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller evt. maskinskrivet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 65 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Web-sted: www.tenen-dk.tk – Facebook: www.facebook.com/groups/TENENforening

.... DUKKETØJET

En af de sidste dage i maj for femogtyve år siden havde jeg pakket min rygsæk med henblik på en tur til Møn. TENEN havde igangsat en række interviews med kvinder, der havde været pionerer inden for tekstil og håndarbejde. Der var tale om kvinder født i 1900-tallets første årti, så vi følte alle, at det var vigtigt at få indsamlet disse beretninger i tide. Min mormor på Møn var ingen pioner, snarere repræsenterede hun det almindelige liv med håndarbejde. Det gjorde nu ikke hendes historie mindre væsentlig. I min rygsæk havde jeg en notesbog, og flere uger inden besøget havde jeg sendt et brev til mormor med en række spørgsmål. Så vidste hun, hvad vi skulle tale om, og hun havde mulighed for at forberede sig.

På Fyn stod syrenerne fortsat i fuldt flor. De lysviolette, levende hegn flimrede forbi, når man kikkede ud af togvinduet. I Vordingborg skulle jeg skifte til bus. Så snart vi havde passeret Bogø og dæmningen, mærkede jeg den helt særlige hjemlighedsfølelse, som kun Møn kunne fremkalde. Da vi nærmede os Fanefjord Kirkevej, stod jeg af bussen. Jeg havde en buket blomster med, som jeg ville sætte på morfars grav. Han var død i julen 1987 og lå nu på Danmarks smukkeste kirkegård. Ved den smukkeste kirke, det smukkeste sted i landet. Det har jeg altid tænkt. En kirke bygget på middelalderens sildeeventyr og overdådigt udsmykket med kalkmalerier af Elmelundemesteren fra Østmøn. Da morfar blev døbt og konfirmeret, var kirkens indre helt hvidkalket.

Generation efter generation havde i flere århundreder siddet på kirkebænkene uden at ane, at væggene var fyldt med de mest forunderlige billeder under hvidtekalken. En dag i 1930 havde præstens søn ridset lidt i kalken og der kom farver til syne! Da kalkmalerierne i Fanefjord Kirke var afdækket i 1933, havde mine tipoldeforældre allerede ligget et par årtier ude på kirkegården sammen med slægtled efter slægtled på min mors side. Alle har troet, at kirken var hvid og billedfattig. Nye generationer kunne nu sætte sig på kirkebænkene, stirre ind i dommedag og helvedesgabet – nøjagtig som middelaldermennesket kunne.

Fra Fanefjord var der et par kilometers travetur til Hårbølle med udsyn til fjorden, Grønsalen og Falster i det fjerne.

Mormor boede i det hus, som engang havde tilhørt Hårbølleskrædderen. Da min mor gik i skole i 1930-erne, kunne hun ikke lade være med at kaste et blik ind ad vinduerne, når hun passerede huset. Det slog næsten aldrig fejl: Skrædderen sad oppe på bordet og syede.

Nu ankom jeg til det gamle skrædderhus lige til kaffetid, og det varede ikke mange øjeblikke, før mormor havde sat vandet over.

Efter kaffen fandt hun de gamle familie billeder frem. Jeg havde jo spurgt på et ungdomsbillede af mormor. Alle billederne lå i en papæske fra Daells Varehus. Mormor var femten på billedet, og hun havde lige fået klippet fletningerne af. Det var et chok for hendes far. Så ham fandt vi også et billede af i æsken. Jeg havde

↑ Mine tipoldeforældre på mormors side. Parret blev gift i 1862 og billedet er fra før 1880. Min tipoldemor har Olivia på skødet, hun blev mor til min mormor. Min tipoldefar har Frederikke på skødet, hun blev mor til min morfar.

↗ Man kan ikke komme uden om, at der er stil og klasse over 1920-ernes påklædning, også selvom man vælger at lade sig fotografere med en sukkerroemark som baggrund. Billedet af mormor og morfar er sandsynligvis fra slutningen af tyverne.

→ Vi er fotograferet i foråret 1966. Jeg står med min Bella-dukke, som jeg fik i julegave 1965 af mormor og morfar. På min søsters skulder sidder en natugleunge. Den voksede op i vores køkken og uglens historie blev i sig selv en forunderlig fortælling.

→ Min søsters dukke. Den er fra 1930-erne og har en længde på 60 cm. Bomuldskjolen har mormor syet af et stykke trykt stof, som kan være fra 1930-erne eller måske 40-erne.

aldrig set disse billeder før. Ej heller billederne af mine tipoldeforældre. Æsken var en guldgrube af historier. Dernæst fandt mormor nogle poesibøger og en gammel højskolesangbog frem, alle havde tilhørt min oldemor og stammede fra den tid, hun var kokkepige på Rødkilde Højskole i 1890-erne. Mormor syntes, at jeg skulle have disse bøger. Og billederne af mine tipoldeforældre måtte jeg også beholde. Min tipoldemor, Ella Mariane, var sypige og rejste rundt på gårdene med sin symaskine, inden hun blev gift. Hendes tilkommende var mejeribestyrer i Damsholte på et gårdmejeri længe inden nogle bønder i Vestjylland fik den tanke, at man kunne organisere et mejeri på andelsbasis og stemme efter hoveder og ikke efter høveder. Tiden fløj af sted med slægtshistorier og sofabordet var oversået med gamle fotografier. Jeg havde lovet at stå for aftensmaden, og hvis vi ikke skulle spise til midnat, så måtte jeg i gang. Vi gik ud i køkkenet, mormor tændte en cigaret, hun røg Grøn Cecil og inden længe lå køkkenet i en sky af røg. Jeg skrællede kartofler og gik dernæst i gang med at røre fars til frikadeller. Alle ved, at det kan gøres på utallige måder. Jeg sagde til mormor, nu gør vi, som du plejer, så du siger nøjagtig, hvad jeg skal. Da jeg syntes farsen var færdigrørt, sagde mormor, at det var den slet ikke. Jeg skulle røre noget mere. Komme mere mælk i og røre videre. Det blev hun ved med at sige, du skal røre noget mere. Da jeg insisterede på, at det måtte være godt nok, rejste hun sig fra køkkenbordet, greb grydeskeen, slog den ned i farsen og sagde, du kan godt røre mere end-

nu. Kom også mere mælk i, men ikke for meget ad gangen. Langt om længe blev farsen godkendt og jeg kom i gang med at stege frikadellerne. Da de havde fået en fantastisk god stegeskorpe, sagde hun, at jeg skulle hælde vand ved og lade panden koge af. Behøver jeg virkelig det, sagde jeg – så bliver frikadellerne jo bløde! Hvis ikke der kommer vand på, har vi ikke noget at lave sovs af, lød svaret. Nu lægger du et grydelåg over panden, og så kan den stå og småsnurre, mens kartoflerne koger. Mormor tændte en ny cigaret og jeg forstod en ting: man kunne ikke både få sprøde frikadeller og god mønsk sovs. Ifølge traditionen er det en sovs der er så tyk, at man kan gå på den med træsko uden at synke igennem. Med hensyn til den mønske sovs fulgte jeg også her mormors anvisninger. Jeg savnede stegeskorpen på frikadellerne, men måtte indrømme at de smagte godt. Luftige og saftige, fordi jeg havde rørt så meget. Siden har jeg altid rørt frikadeller efter mormors metode, og folk spørger mig, hvordan kan de blive så luftige og så gode?

Da vi havde spist og vasket op, tændte mormor en cigaret. Jeg fandt notesbogen frem, og vi blev siddende i køkkenet. Vi var endnu ikke kommet i gang med de spørgsmål, jeg havde planlagt. Min idé var, at jeg især ville skrive om den håndarbejdsundervisning mormor havde fået i skolen, men emnet havde vi ikke berørt. Da mormor så notesbogen sagde hun, at hun ikke ville deltage i nogen artikel. Og jeg måtte slet, slet ikke offentliggøre det fine ungdomsbillede, som hun lige havde givet mig. Jamen, sagde

jeg, og mere fik jeg ikke sagt. Jeg kunne godt mærke, at det ikke var til diskussion. Dagen igennem havde jeg fået så mange informationer om familien, informationer, som jeg brændte for at dele med andre. Jeg så artiklen blive til ingenting. Måtte jeg ikke bare skrive ned i bogen, hvad hun fortalte – sådan for mig selv? Det fik jeg så lov til.

Mormor havde slet ikke haft håndarbejde i skolen. For skolen i Hegnede var en landsbyskole, og dengang var der mange skoler på landet, hvor man ikke havde håndarbejde. Også her blev min artikel skudt i sæk. Men så fortalte hun om systuen i Stege, hvor hun arbejdede i 1925-26. Det havde hun aldrig fortalt før, eller også havde jeg bare ikke hørt efter. Jeg spurgte, hun fortalte, jeg skrev, hun røg. Side efter side fik jeg noteret i bogen. Huskede jeg at stille de rigtige

spørgsmål? Spørgsmålene, jeg havde sendt i brevet til mormor for flere uger siden, virkede så underligt malplacerede.

Efterhånden var klokken blevet mange, og jeg mente, at det snart måtte være sengetid, men jeg ville gå en lille tur inden. Du skal bare gå i seng, sagde jeg til mormor.

Jeg trængte ganske enkelt til frisk luft. Tobakstågen hang tæt i køkkenet. Det ville være godt at komme ud. Det var de lyse nætters tid, det var stille, det var mildt. Jeg gik ned ad Brøndegårdsvej, jeg ville til vandet. Med alle mormors historier i hovedet satte jeg mig på en sten på stranden. Lyden af vand, lysglimtene fra Falster, stilhed. Et af de skønneste steder i verden. Jeg havde ikke klarhed over, hvor længe jeg havde opholdt mig på stranden, men det var sent og mormor skulle helst ikke

↑ Morfar fremstillede en seng til min søsters dukke, og mormor syede puder, over- og underdyner samt betræk. Dukesengen gik i arv til mig, og i adskillige år har den – med et skånestykke over dynerne – været en yndet soveplads for en kat.

↗ Det kan næppe blive mere tidstypisk, stolen fra 30-erne og dukken fra 60-erne. Stolen er – sammen med et lige så tidstypisk bord – fremstillet af morfars bror, som var snedker i Hårbølle. Møblementet var en gave til min mor, da hun var barn. Bella-dukken med en længde på 50 cm er fremstillet i plastmaterialer, kjolen har mormor syet i nylon eller polyester og skoene er af gummi.

bekymre sig. Da jeg kom hjem, sad hun i køkkenet og røg Grøn Cecil og bekymrede sig. Katten var nemlig stukket af, og hun ville ikke gå i seng, før den var vendt tilbage. Men nu går jeg i seng, sagde jeg.

Da jeg var kommet i seng, kunne jeg selvfølgelig ikke sove. Artiklen, jeg ikke måtte skrive, kørte rundt i hovedet. Der var en fortælling, som tydeligt trådte frem. Den handlede om fem generationer af kvinder og fællesnævneren var en symaskine. Symaskinen repræsenterede en revolution, som ikke kun var forbeholdt fabrikslokalet, den rykkede også ind i tusindvis af hjem. Den enkelte kvinde kunne tage symaskinen under armen, gå fra opgave til opgave, fra sted til sted, blive selvforsørgende.

Min tipoldemor var født i 1839 – hun var barn, da en amerikaner i 1846 tog patent på en symaskine med dobbelt trådsystem, og hun var tolv, da trædesymaskinen blev lanceret. Da hun var voksen havde symaskinen allerede fået stor udbredelse. Hun tilhørte den første generation, der kunne vælge mellem håndsying og maskinsying og opleve en tidsbesparelse. Alle indvendige sømme kunne sys på maskine. Syskrue og system blev ikke overflødige, men næsten. Symaskinen blev en næringsvej for hende. Hun gjorde som mange andre i den generation, rejste fra gård til gård med en symaskine.

Til min konfirmation i 1973 havde jeg fået en elektrisk Husqvarna symaskine. Den kunne sy knaphuller og pyntesømme. Min symaskine kom til at pege mod mit uddannelsesvalg, nemlig kunsthåndværker-

skolen. Interessen for tekstiler og håndarbejde var gået i arv fra generation til generation. I midten sad min mormor, hun kunne se to generationer tilbage og hun kunne se to generationer frem. Da hendes egen mor var nygift og gravid arbejdede hun på en systue i Stege. Ganske usædvanligt for tiden. Min oldemor, Olivia havde været kokkepige på Rødkilde Højskole frem til brylluppet med højskolens kusk i 1904. Parret havde fået Ulvshalegården i forpagtning, men året på systuen var en investering i fremtiden. Syning var dannelse, men også en måde, hvorpå man kunne spare penge i husholdningen. Og barnet i min oldemors mave? Det blev vel påvirket af stoffer og tråde, - nåle, saks, fingerbøl, målebånd og den snurrende lyd fra trædesymaskinen. Da mormor var tyve fik hun også arbejde på en systue i Stege. Det var sjovt at pynte sig, havde mormor sagt, og når man ikke havde penge og kunne få det bedste, så kunne man nøjes med det næstbedste. En god frakke kostede f.eks. 100 kr. På systuen var der 8-9 piger. De fik ikke lov at skære stofferne, det var direktricens arbejde. Ville man arbejde med dette, skulle man tage til København og videreuddanne sig. Det første halve år arbejdede man gratis, og dernæst var ugelønnen 25 kr. Ikke meget, når man var på egen kost. Kunderne var mest gårdmandskoner, men også fruene fra Stege kom. Folk skulle gerne have nyt tøj til pinse, så man havde travlt. Kjolerne blev prøvet på kunderne to gange, men nogle af konerne var så tykke, at det var svært at passe tøjet ordentlig til. Dengang kunne man få nogle gode stoffer, så det var en fin

tid at være på systuen. Omgangsformerne? Det var kæft, trit og retning, havde mormor sagt. Der var megen respekt for direkticen, og man sagde selvfølgelig De og frk. Kvalitetssansen og det at kunne vurdere, om noget var ordentlig syet, havde mormor nævnt talrige gange i aftenens løb. Det var det, hun havde fået med sig og havde gjort brug af hele livet.

Den næste generation, min mor, var også vokset op i stof, tråde og garn. Af sin bedstemor, Olivia havde hun lært at strikke som 5-årig. Det vil sige, hun havde lært at lænke. Hun sad med sit "lænketøj" ved siden af bedstemor, som fortalte historier. Først da hun kom i skole, opdagede hun, at de andre strikkede – og det var slet ikke det samme som at lænke. Så lærte hun også at strikke men glemte, hvordan man lænkede ... Da hun var ti år, syede hun små dukkekjoler i hånden, og endelig fik hun lov til også at sy på symaskinen. I håndarbejdstimerne på Hårbølle Skole syede mor de fineste ting. Alt var perfekt med små, præcise sting. Utroligt, at mor fik så meget ud af den undervisning, for hun talte altid om en lærerinde, der ikke var særlig dygtig.

Mor anskaffede sig en Köhler symaskine i slutningen af 1940-erne. I min barndom stod den på spisetuebordet i lange perioder. Hun syede sommerkjoler, vendte skjorteflipper, lappede arbejdsbukser og af alle resterne syede hun dukketøj. Spændingen var altid stor juleaften. Hvad havde mor syet en sen natte-time efter vi var lagt i seng?

Alt det stof der lå på bordet. Et eventyr. Måtte man ikke få lov at dreje på symaskinens håndtag, op-

leve hjulet dreje rundt? NEJ. Når mor var ude i køkkenet, skulle min bror somme tider demonstrere, at han bestemt godt turde bruge symaskinens porcelængreb. Se, hvilken fart maskinen kunne tage! Han havde sikret sig, at symaskinen ikke var trådet, han skulle ikke afsløres. Men se nålen fare op og ned, hvilken mekanik! Hver gang jeg spurgte mor, om jeg ikke måtte prøve symaskinen, sagde hun nej. Den virkede som en magnet på mig. Endelig var jeg helt alene med symaskinen. Måske var jeg fire, måske var jeg fem år. Mor og far var kørt til Store Heddinge i et ærinde, og jeg var helt, helt alene med symaskinen. Hvad skulle jeg sy? Jeg fandt resolut et par af mine underbukser, begyndte straks at sy. Men i løbet af ingen tid sad stoffet helt fast. Jo mere jeg arbejdede med det, jo værre det blev. Jeg kunne ikke engang vriste underbukserne ud af maskinen igen. Den kunne ikke sy i jerseystoffer, men hvem kunne vide det? Da jeg ikke kunne få underbukserne fri af symaskinen, kunne jeg heller ikke skjule mit forehavende. Og nu så jeg ud af vinduet og fik øje på bilen på gårdspladsen. Mor og far var allerede tilbage. Jeg løb ud på trappen og tudede, fordi stoffet sad fast. Mor brugte lang tid på at få underbukserne fri af symaskinen. Det var ikke sjovt at se på. Forbuddet mod at røre symaskinen blev nu håndhævet endnu mere kontant. Jeg var ni år, da jeg endelig fik lov.

Nu lå jeg her under mormors tunge dyne, og den ene symaskinehistorie efter den anden passerede revy. Det var en fantastisk historie, som jeg ikke måtte skrive. Inden jeg faldt i søvn, strejfede tanken mig, at

jeg måske kunne gøre personerne anonyme.

•
Næste morgen vågnede jeg tidligt, solen stod ind af vinduet. Fra vinduet havde jeg også udsigten til den gård, der havde været mormor og morfars. En udflyttergård fra 1857 og morfars barndomshjem. Mine tip-tipoldeforældre i Hårbølle løste spørgsmålet om arv og generations-skifte ved at lade jorden udstykke. To døtre fik hver 20 tdr. land og der blev bygget en gård til dem begge. Det var ikke længere sildeeventyret, der skabte velstand på Møn. Det nye eventyr begyndte i 1880-erne og hed sukkerroer. En kontrakt med sukkerfabrikken betød en god indkomst – selv på få tdr. land. Når der var afregnet med sukkerfabrikken, købte min tipoldemor nips, glas og porcelæn. Fjerde generation sad nu på de to gårde, men jorden var bortforpagtet, og der var ingen dyr i stal-dene længere. Disse gårde var for mig fyldt med barndomsminder om endeløse sommerferier, jordbær og gule stikkelsbær i haven.

•
Jeg gik ned i køkkenet, mormor havde været oppe længe, men hun var også kommet sent i seng, for katten lod vente på sig. Vi drak morgenkaffe og så forelagde jeg min idé til mormor. Jeg forsøgte, at være lidt taktisk. Jeg sagde, at jeg havde lovet at skrive en artikel til TENEN. Og så var det ikke så godt, at der ingen artikel kom. Hvad ville hun sige til, hvis hun optrådte anonymt i artiklen? Mormor havde måske også sovet på det, så hun sagde, at det var i orden. Men hun ville ikke have sit navn på tryk. Det var en stor lettelse at komme så vidt. Vi tog en kop kaf-

fe mere. Jeg havde lagt notesbogen i rygsækken, og det fik mormor til at slappe mere af. Hun fortalte løs, jeg lyttede. Senere gik vi i haven. Mormor havde altid elsket haver og hun var eminent til at få en køkkenhave til at yde. Ved skrædderhuset var der også anlagt køkkenhave, men mormor var 86 og havde slet ikke tidligere tiders kræfter. Hun var dårligt gående, og hakkejernet brugte hun omtrent som en stok, hun kunne støtte sig til. Haven var tilsæt og ukrudtet var i hvert fald også på vej op. I fællesskab fik vi luget haven, mens mormor fortalte videre om mine slægtninge. Jeg tænkte, at det bare handlede om at lytte og huske – notesbogen kunne jeg vende tilbage til, når jeg igen sad i toget til Fyn.

Efter frokosten var det tid til at tage afsked. Der var et pænt stykke vej at gå for at komme til bus-sen. Men Møn var klædt i forårsfar-ver og det gjorde ikke noget, at ve-jen var lang.

Hjemme igen fik jeg travlt med at skrive artiklen. Der var ikke længe til bladet skulle udkomme. Da jeg stod med bladet i hånden, så artik-len ud af ingenting. Da alle skulle være anonyme, havde jeg ikke kun-net medsende nogen billeder. Redak-tionen havde dog fundet to små tegninger af nogle gamle symaski-ner, de blev bragt som et par vig-netter over artiklen. Jeg havde kaldt den, Fem generationers liv med sy-maskinen, og jeg sluttede af med at skrive om det dukketøj, som mor-mor havde syet til min søster og mig, da vi var børn.

Jeg sendte et blad til mormor og takkede for de gode timer, vi havde tilbragt sammen. Jeg takkede for gamle billeder, poesibøger og den

gamle højskolesangbog. Så ringede min mor. Hun var ret overbevist om, at mormor fortrød, at hun ikke havde villet stå frem med sit navn. Ikke at mormor havde sagt det, men det lå ligesom i luften, sagde mor.

Jeg ringede til mormor for at høre, hvad hun mente om artiklen. Jo, hun syntes den var fin. Hun sagde ikke noget om at være anonym eller ikke-anonym. Men så sagde hun: Det, du har skrevet om dukketøjet – du har smurt alt for tykt på!

Femogtyve år efter har jeg fundet det gamle blad frem. Mormor har ligget adskillige år på Fanefjord Kirkegård. Ikke ved siden af morfar, for hun ville på de ukendtes. Hun døde i august 1993. Jeg var udset til at bære kisten, og det var tungt, selvom mormor næsten ingenting vejede. Fanefjord var uforskammet smuk den dag. Som en salme af Grundtvig. Man værner sig aldrig til at se ens kære blive kørt bort af bedemanden. At se dem blive kørt bort for aldrig mere at vende tilbage.

De to gårde, der blev udstykket til min tipoldemor og hendes søster, blev solgt ud af familien omkring årtusindskiftet. Jorden blev igen lagt sammen med den oprindelige gård. Tilbage stod stuehusene og de tomme udlænger – tømt for indhold og mening. Relikter i landskabet som mere end 100.000 andre småbrug, spredt ud over det ganske land.

Hvordan havde jeg så afsluttet artiklen? Jeg havde skrevet: "På min mor og fars loft står to æsker med dukketøj – den ene er min, den anden tilhører min søster. Da min søster og jeg blev 6 år i henholdsvis 1958 og 1965 fik vi af mormor og morfar en stor dukke med komplet

garderobe, som mormor havde syet. Fine kjoler med fôr og underskørter – tyl og taft – blonder og prikket moll. Syet med franske sømme og små, bitte sting. Af min mormors håndarbejder er der ikke ret meget andet end dukketøjet, som har overlevet tidens tand, men om dukkerne og det fine dukketøj får en arvtager, hører til den slags spørgsmål, hvor svaret blæser i vinden."

Arvtager? Hverken min søster eller jeg har fået børn. Da min søster var fyrrer, mødte hun manden i sit liv. Han kunne stille med fem børn, hvoraf de tre allerede var voksne. Der er vist børn nok, sagde min søster. Og de mænd jeg selv har kendt, bragte mig ikke i nærheden af en kernefamilie. Kasserne med dukketøjet blev stående på vores forældres loft. Men en dag skulle også dette loft ryddes. Far var død, gården solgt, boet skulle deles.

Dukkerne og dukketøjet kom til syne sammen med talrige minder. Jeg tror, jeg var otte, da jeg fik dukken, sagde min søster. Men jeg har jo ikke plads til den. Den skal have en glasmonter for sig selv. Nej, vi har ikke plads. Så snakkede hun om Bruun Rasmussens auktioner, og jeg fik ondt i maven ved tanken om, at dukken skulle vurderes efter en målestok, der hed penge. Den fine dukke med ægte hår. Mormors hår. Jeg skal nok passe på dukken, foreslog jeg. Hvis du vil have den igen, siger du bare til, jeg har plads nok, sagde jeg. Men jeg havde ikke plads nok. Da alt, hvad jeg havde arvet, var ankommet til mit lille hus på Fyn, fik jeg næsten åndenød. Der var ting og kasser overalt. Men min søsters dukke blev sat frem på mormors kommode, og den blev beun-

dret af naboerne og mine gæster. Vi-
ste gæsterne bare den mindste inter-
esse for dukken, fandt jeg også tøjet
frem. Så smukt dukketøj havde de
færreste set.

Skæbnen ville, at jeg skulle forlade
Fyn for at bosætte mig i min barn-
doms landsby på Stevns. Her er me-
re plads, og det er ikke umuligt at
sætte en dukke frem engang imel-
lem. Jeg husker også at lægge det fi-
ne dukketøj frem i perioder. Når jeg
cykler på Korsnæbsvej mod Rødvig,
kan jeg se Møns Klint ude i horison-
ten. På visse dage er klinten lysende
hvid og bevoksningen træder tyde-
ligt frem. Et guldaldermaleri. I klart
vejr ses hele Østmøn, og man for-
står, hvorfor denne del af øen og-
så kaldes Høje Møn. Udsynet går
til Ulvshale og Stege Bugt, men Fa-
nefjord og Vestmøn forsvinder bag
Jungshoved og Kalvehave.

Op alt dette har jeg skrevet for

at vise, at jeg ikke har smurt for tykt
på. Se selv.

Susanne Nielsen

Henvisninger:

- *Fem generationers liv med symaski-
nen* blev bragt i TENEN 2. årg. nr.
1, juni 1991.
- *Fanefjord – et sogn på Møn*. Udgi-
vet af Fanefjord sogns grundejer-
og beboerforening 1996.
- *Bonniers store Håndarbejdsleksi-
kon*.

Note:

Inden fotografering er en del af tøjet va-
sket skånsomt i blødgjort vand. Vandet
blev skiftet flere gange. Der er kun i en-
kelte tilfælde anvendt sæbe. Blødgjort
vand har fjernet næsten alt snavs på tøj-
et, som ikke tidligere har været vasket.
Brune pletter – en følge af fugt – er lys-
net i behandlingen, men de er ikke for-
svundet. Problemet var størst på en kjo-
le af nylon. Tøjet har ligget til tørre på
håndklæder. I tørreprocessen har jeg lø-
bende glattet stofferne ud, så jeg kunne
undgå stryging. Tøjet i fløjel er dampet
over en gryde med kogende vand, fol-
der er glattet ud og tøjet har ligeledes
ligget til tørre på håndklæder.

Tre skønne
kjoler syet
til min sø-
sters duk-
ke. Kjolen
til venstre
er i bom-
uld med
bæk og
bølgeef-
fekt, de øv-
rige kjoler
er syet af
nylon.

↑ Nylonkjole med pufærmer og besætningsbånd af nylon eller polyester.

↗ Balkjole i nylon – en ægte 50'er drøm! Kjolens nederdel består af to lag. Jeg behøver næppe tilføje, at min søster og jeg elskede denne kjole. Den var vores absolutte favorit!

Fløjlsfrakke og kysse til min søsters dukke. Frakken er gennemforet med trykt bomuld. Den lukkes med tryklåse, men mangler naturligvis ikke knapper.

↑ Natkjole i prikket bomuld tilhørende min søsters dukke. Bisselæg og små vingeærmer.

↗ Natkjole og pyjamas. Pyjamasjakken er syet i prinsessesnit og med opslag på ærmerne. Et rødt fløjlsbånd er syet på som dekoration. Stoffet er bomuld i bæk og bølge.

↑ To fine kjoler syet til min Bella-dukke. Begge kjoler lukkes med tryklåse. Kjolen til højre er syet i prikket moll og materialet er nylon. Overdelen er vendt med tyl, der fungerer som afstivning.

↗ Fløjlsbukser med smæk og seler samt bluse i nylon med bæk-og-bølge effekt.

← Kjolens enkle snit signalerer en ny tid, men hjertelommerne er en reminiscens fra 1950-erne. Mormor kunne få noget ud af selv små rester stof. Bemærk den perfekte sammensyning midt for. Materialet er bomuld og kjolen har aldrig været vasket.

✓ Bomuldsnatkjole i bæk og bølge til Bella-dukken.

↓ Pyjamas i trykt bomuld til Bella-dukke. Typisk stofdesign fra 1960-erne.

↑ Bella-dukkens samlede garderobe. Alle beklædningsdele og stoftyper danner en fin harmoni. Der er anvendt de rene grundfarver, blå, rød og gul, men da hvidt indgår i stor udstrækning, er det samlede udtryk næsten grafisk.

↓ Garderoben til min søsters dukke har en fin, afbalanceret farveskala i bløde nuancer. Begge garderober, der er meget velbevarede, afspejler moden til børn i to forskellige årtier. Mor indskærpede, at vi skulle passe godt på den fine gave fra mormor. Jeg busker heller ikke, at vi nogensinde overlod hverken dukker eller dukketøj til legekammerater. Nok se, men ikke røre ...

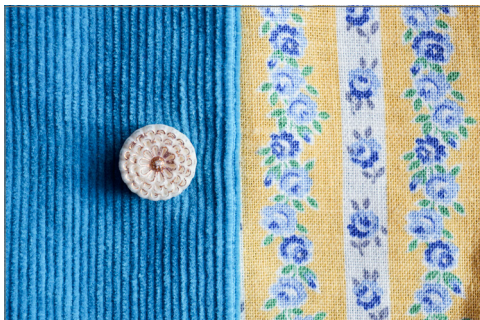
- ↑ Detalje af creppet nylonkjole med pufærmer og besætningsbånd - side 12.
 ↗ Detalje af balkjole i nylon. Overskørtet er af maskinbroderet nylon - side 12.

Sko og støvler til Bella-dukke.

↓ Detalje af fløjlsfrakke. Glasknappen er med belægning i "guld". Mormors yndlingsfarve var gul og det sribede förstof var en rest fra bryggersgardinerne - side 12 samt bladets forside.

↘ Detalje af kjole syet i nylon eller polyester. Hele kjolen er foret med tyl, der fungerer som afstivning. Duketøjssyningen var en opgave, mormor tog alvorligt. Undervejs i arbejdet i efteråret 1965 købte hun en elektrisk Singer symaskine. Derfor viser garderoben til Bella-dukken eksempler på sømme, hvor der er kastet over træulekanten i hånden samt sømme med zig-zag overkastning. Franske sømme er i øvrigt anvendt i stor udstrækning i begge garderober - side 14.

Boganmeldelse:

Claudia Wollny: *Tablets at Work* - The Book of Basic Tablet Weaving Techniques. Claudia Wollny Edition 2017. 704 sider, 50€. ISBN: 978-3-00-057567-9 www.brettchenweben.com

Tablets at Work er en 700 sider lang bog, der er tilegnet brikvævnings grundprincipper. Ikke alene gennemgås en række forskellige brikvævningsteknikker skridt for skridt ved hjælp af instruktive tegninger og tydelige fotos, processen bag det at skabe sit eget unikke mønster beskrives også omhyggeligt.

Bogen er skrevet på både tysk og engelsk, og på siderne står teksten opdelt i to spalter, én på hvert sprog. Det er vældig praktisk for de af os, hvis skoletysk efterhånden er lidt rustent ...

Tablets at Work er en meget flot, yderst velorganiseret og gennemarbejdet bog. Den er opdelt i tre hovedafsnit: det grundlæggende, teknikker og et appendiks.

Når man åbner bogen, finder man på indersiden af omslaget en oversigt over de præsenterede teknikker med vigtig information om fx trådning af brikker, farvevalg, brikernes stilling og deres udgangsposition. De forskellige væveteknikker er opdelt i kapitler efter regnbuens farver. Farverne går igen på sidernes øverste kant og gør indholdet i den tykke bog let at overskue.

Det første hovedafsnit på omtrent 90 sider omhandler de grundlæggende principper, og forklarer detaljeret i ord og billeder hvordan brikkerne trådes, og hvordan man væver – ligesom ord og begreber gennemgås. Er man begynder udi brikvævnings kunst, vil man formentlig kunne finde svar på næsten ethvert

spørgsmål i dette afsnit.

Over de næste 560 sider gennemgås en lang række

af de mest anvendte teknikker, såsom dobbeltvævninger, kipper, flotterings teknik, strukturvævninger, reliefvævninger og brokade, som får tildelt et kapitel hver. Denne del af bogen vil både begynderen såvel som den viderekomne brikvæver kunne få stort udbytte af.

Bogen indeholder mere end 900 mønstre. Der skulle ifølge forfatter Claudia Wollny være tale om nye designs, som ikke allerede findes i andre bøger eller ligger på internet. Hvad enten man vil væve helt enkle små bånd med otte brikker eller mere komplicerede projekter med op til 40 brikker, er der et stort udvalg af mønstre at vælge imellem.

De sidste godt 50 sider er hellet et appendix med bl. a. gloseliste, symboloversigt, litteraturliste foruden en del sider med mønsterpapir, man kan bruge ved konstruktion af egne brikmønstre.

Tablets at Work kan varmt anbefales til både nye og mere erfarne brikvævere samt til tekstilforskere, der ønsker at fordybe sig i brikvævnings teknikker.

Ulrikka Mokdad

Boganmeldelse:

Den strikkende madonna: 12 essays til strikningens geografi af Lise Warburg. Forlaget Vandkunsten 2018. 496 sider, ill. Pris 350 kr. ISBN 978-87-7695-399-7

Den usyede kjortel: I Johannesevangeliet 19:23-24 læser vi, at da soldaterne havde korsfæstet Jesus, tog de hans klæder og delte dem i fire dele, én del til hver soldat. Også kjortlen tog de; men den var uden sammensyninger, ét vævet stykke fra øverst til nederst. Dette vævetekniske kunststykke har beskæftiget utallige forskere, mange forsøg er gjort og afhandlinger skrevet.

Men var kjortlen i skrifterne i virkeligheden strikket og ikke syet? Er det derfor Madonna i middelaldermalerier i Norditalien og Nordtyskland gengives med et strikkesøj, tydeligvis tiltænkt jesusbarnet ved hendes side?

I ældre danske bibeloversættelser, indtil 1700-tallet, brugte man betegnelsen knyttet eller bundet, og ingen kan forklare, hvorfor man er begyndt at kalde den vævet.

Dette er ikke den eneste gåde, bogen kaster nyt lys over. Også en kongelig kriminalgåde fra 1577 får et bud på et motiv og en opklaring, takket være en svensk strikkes handske med indskrift.

Et uanseeligt strikfragment fra Langeland, udgravet og opsamlet af en af dansk arkæologis store fædre, grundlæggeren af museet i Rudkøbing Jens Winther, analyseres og tidsfæstes til vikingetid – det ældste eksempel på strik i Danmark og måske i hele verden. Og fragmentet var endda på vej i affaldsspenden. Denne lille stump underbygger tesen om, at strikning kan være opstået i

Skandinavien og udbredt med vikingerne, og ikke være kommet til os med araberne, som man hidtil har antaget.

Forfatteren er gået detektivisk og grundigt til værks. Egne iagttagelser, museumsgenstande, mikroskopering og specialundersøgelser i ind- og udland ligger til grund for de nye opdagelser, og sprogforskere har givet væsentlige bidrag.

Vi kommer vidt omkring i det enorme materiale, og der er en sammenhæng og rækkefølge i de 12 essays, selvom man kan vælge ud efter lyst og interesser. Man må give forfatteren ret i, at strikningen ikke er blevet taget alvorligt af forskningen, men betragtet som et nyere fænomen uden større forklaringspotentialer.

Bogen afsluttes med omfattende noter, en lang litteraturliste og et kortfattet stikordsregister. De mange fine illustrationer og det fornemme boghåndværk gør det til en fornøjelse at læse den.

Lone de Hemmer Egeberg

Boganmeldelse:

Egtvedpigens rejse af Karin Margarita Frei. Lindhardt og Ringhof 2018. 253 sider ill. i farver. Pris 250 kr. ISBN 978-87-11-69204-2

Bogen indeholder to fortællinger, der gradvis smelter sammen til en: Karin Freis rejse fra en dansk slægt i Argentina over Spanien til Danmark med voksende interesse for sten, videnskabelige undersøgelsesmetoder, strontiumisotopanalyse som redskab til stedfæstelse af jordfund og med tiden til undersøgelse af Egtvedpigens dragt og siden tænder og hår til en mere sammenhængende historie om hendes liv.

Sporstoffet strontium kan, kombineret med naturligt forekomme isotoper, fortælle arkæologer om genstandes oprindelsessted. Det er en meget kompliceret proces, som forfatteren redegør for og udvikler og forfiner i en sådan grad, at den indbringer hende fornemme priser og et professorat i arkæometri.

Dragten viser sig at være fremstillet af uld fra får, der har græsset uden for Danmarks grænser, og er altså ikke dansk. Endnu mere overraskende er det, da det senere viser sig, at Egtvedpigens selv heller ikke er dansk, men kommer fra et sted i Sydtykland. Ydermere har hun rejst frem og tilbage et par gange – alt dette kan påvises af mikroskopiske prøver af hendes tænder, negl og hår. Resultaterne vender op og ned på den almindelige forståelse af bronzealderen som en periode uden den store mobilitet. Disse opsigtsvækkende resultater har givet forskerne blod på tanden, og man går i gang med at undersøge Skrydstrupkvinden og hendes velbevarede dragt, Huldremosekvinden, Haral-

skærkvinden – samt andre fund fra bronzealder og jernalder. Vi glæder os til flere overraskende resultater.

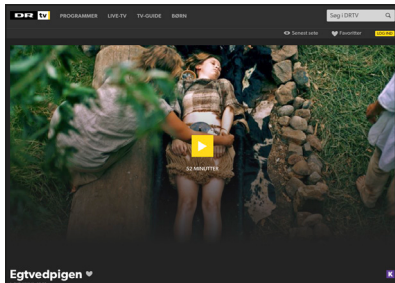
Karin Frei er en dedikeret og systematisk arbejdende forsker, som fortæller meget levende om sin nysgerrighed og tværfaglighed, der har bragt hende så vidt omkring. Man læser bogen som var det en spændingsroman – uagtet at man kender resultatet på forhånd!

Bogen afsluttes med litteraturliste og referencer.

Lone de Hemmer Egeberg

Note:

- DR K viste 1. oktober *Egtvedpigens*, en tysk dokumentar fra 2017. Den kan ses på DR tv indtil 31. maj 2021.

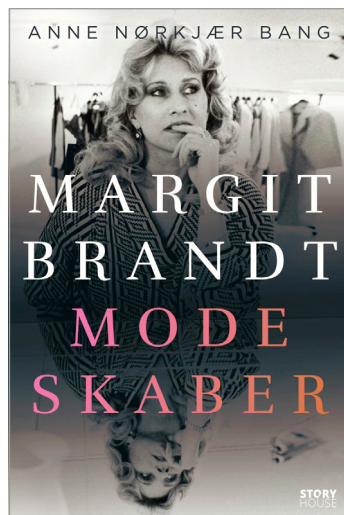
Boganmeldelse:

Margit Brandt Modeskaber af Anne Nørkjær Bang. Story House / Lindhardt og Ringhof 2018. 318 sider illustreret i sh. Pris 300 kr. ISBN 978-87-11-90233-2

Minderne vælder frem, når man genser det smarte, smukke og gen-nemarbejdede tøj fra ungdommen i 1960-erne og 1970-erne. Og det celebre, rige par, der var fantastiske hver for sig, men især sammen om at skabe dejlige kollektioner og af-sætning worldwide.

Margit Brandt var uddannet fra Margretheskolen i København, siden oplært i Paris hos den traditionelt arbejdende Pierre Balmain og den mere chikke Louis Féraud, og rendyrkede her sansen for kvalitet i alle detaljer. Hjemme skabte hun sin egen imponerede stil med kærlighed til tidløst håndværk og kreativitet og kaldte sit label B-age med association til teenager, men i videre betydning som en helt ny stil for unge. Ideerne kom til hende ganske ubesværet, og hun var eminent til at opfange tidsånden og ungdommens signaler. Designet var enkelt og komfortabelt, detaljerne vel udførte og pasformen god. Tøjet var ikke urimeligt dyrt og fik stor udbredelse med egne forretninger og afdelinger i London, Paris, og Tokyo.

Hele tiden skulle der ske noget nyt, og Margit Brandt var parat til at flytte til N.Y. med familien og etablere sig med stort hus, butik, opvisninger og omgang med storbyens jetset. Det gik godt et stykke tid, men så gik det ikke længere, og familien vendte hjem. Erik Brandt købte ejendomme på det dengang ret forfaldne Christianshavn og begyndte at renovere og åbne galleri og butik.

Men christianshavnerne brød sig ikke om den flamboyante stil og begik hærværk. Jantelov? Måske; de gik mod strømmen og virkede provokerende med al deres succes. De arbejdede imidlertid ufortrødent videre med passion og entusiasme.

I begyndelsen af 2000-tallet var tiden moden til et comeback – nu båret af retrobølgen.

Udstillingen på Kunstindustrimuseet i 2010 var et flot og spændende punktum, men Margit Brandt var syg af kræft og døde i 2011. Dele af kollektionen samt interieur design føres videre og udvikles af Bahne.dk.

Bogen bygger på mange interviews og samtidige kilder, og er letlæst og samtidig meget informativ om en person, der var meget privat og samtidig levede i rampelyset.

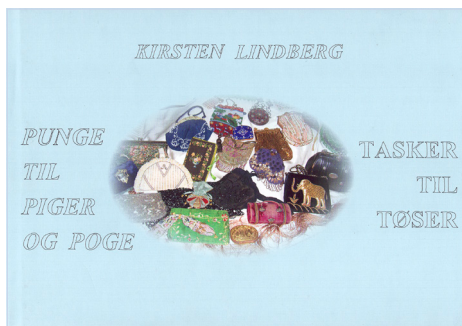
Omfattende kilde- og litteraturliste.

Lone de Hemmer Egeberg

Ps.: Måske husker du, at der blev fortalt om udstillingen "Margit Brandt på Trapsholt" i TENEN 21. årg. nr. 4. -- Red.

Boganmeldelse:

Kirsten Lindberg: *Punge til piger og poge – tasker til tøser*. 2016. 17,5×25 cm. 288 sider med mange farve- og sort-hvide billeder af punge og tasker + tegninger, annoncer og billeder af bl.a. gamle familiemedlemmer. ISBN 978-87-988830-6-7. Indbundet og med fint glittet papir. Pris for TENENs medlemmer er 250 kr. + forsendelse 60 kr. Skriv til: tiliamontana@mail.tele.dk

Bogen er baseret på forfatterens egen samling. De første 100 sider er om punge fra 1790 til i dag. Resten af bogen er om tasker fra ca. 1820.

Bogen har flere kulturhistoriske afsnit, som er meget informative. Det har været spændende læsning og god viden til de små grå hjerne-celler.

Pungene starter med viden om og eksempler på penge-kattes udvikling og slutter med et eksemplar af de meget moderne små sko med lynlås, så pengene ikke falder ud. Undervejs er det enkelte billede beskrevet med både udtryk, materialer og farver + der er forsøgt at give en tid, som bygger på viden om farver, udseende og teknikker.

Det er blandt andet morsomt at læse, hvor glad man har været for

farven rosa i ca. 1880-erne. Desuden er både punge og tasker delt op i grupper alt efter form, teknik og alder. Taskerne er inddelt på samme måde i tid, mode og funktion.

Med den nøjagtighed, hvormed den enkelte genstand er beskrevet mht. broderi, form, fór og funktion, mangler der nok en størrelsesangivelse for både punge og tasker.

Desuden er det uheldigt, at korrekturen er lidt mangelfuld på alle planer, dvs. både mht. stavning, dobbelte ord, billednumre og i om-slagsteksten. Dette hindrer dog ikke, at man kan få rigtigt meget ud af at læse bogen.

Vibeke Lilbæk

Tyl, flor, silke, guldtræsser og perler: Taske nr. 41 er et utroligt sammensurium af diverse virkemidler, og det hele er udført meget fint med mange slags materialer.

Den er temmelig bedaget, samlingens og dermed bogens ældste taske fra empiretiden, hvor dametasken for alvor vandt frem, altså omkring 1820.

TENEN - Karen Finch: Omtalen af Karen Finch's død sendte mine tanker på langfart - langt tilbage til min barndom, da jeg lærte Karen at kende. På det tidspunkt, under krigen, boede jeg sammen med min mor, Gerda Heerup, senere Klint, i en dejlig lejlighed i Amaliegade 29 b i Kunstindustrimuseets bygning. Min mor var bibliotekar på Kunstindustrimuseets bibliotek, og derfor havde hun fået en "embedslejlighed" i huset.

Museet husede også nogle af Kunsthåndværkerskolens faglige linier. Ideen var, at de unge elever skulle have let adgang til at studere museets samlinger og bibliotek. Og indgangen var den samme som vores: Amaliegade 29b. Det var bl.a. snedkerværkstedet, og væveskolen, under Gerda Hennings ledelse. Gerda Henning selv husker jeg i smukke lange stribede nederdele, på lette fjed op ad trappen. Der var også en broget flok af unge vævepiger, og så var der den legendariske lærer Bente Myrner, som har undervist generationer af vævere i bindingslærens logik.

Om foråret blev skolens lager af uldgarn luftet i gården (mor var ikke begejstret, hun syntes at møllene fortsatte lige op i vores lejlighed) og i Grønnegården sad der tit, når vejret var til det, vævepiger og flettede kanter eller reparerede tråde på deres arbejder. Mors lejlighed var ret stor, og da hun var alene med mig, passede det fint, at vi havde en vævepige boende, som

Karen Finch på Kunstindustrimuseets loft i Kunsthåndværkerskolen, hvor hun uddannede sig til væver i 1940-ernes første halvdel.

Billedet er stillet til rådighed af Katrina Finch.

så kunne se efter mig, når jeg kom hjem fra skole. Og en af dem var Karen. Hun kom fra en stor gård oppe på Viborgkanten, hvor jeg engang fik lov at komme med på efterårsferie - det inkluderede bl.a. svineslagtning - en af karlene puttede den afhuggede svinehale i min gummistøvle for at drille "køwenhavnerpigen"! Men det er en ganske anden historie!

I krigens sidste år flyttede jeg til min mormor i Hareskov, fordi der var for uroligt i byen. Jeg havde allerede da flyttet skole flere gange, fordi sko-

lebygningerne efterhånden blev inddraget til at huse flygtninge fra det bombede Tyskland. Min mor fortalte, at hun tit havde vævepiger til at overnatte i lejligheden, når de ikke kunne komme hjem til deres "hybler" på grund af luftalarm eller skyderi.

Den fjerde maj 1945 havde hun også huset fuldt: hun har siden fortalt om den jublende aften, hvor hun og nogle af vævepigerne, bl.a. Karen, gik arm i arm ud i byen for at blande sig med alle andre i glædesfest og frihedsrus! Næste dag, den 5 maj, kom der flådebesøg fra England. Da gik min mor, Karen og andre fra væveskolen ud på Langelinie for at se skibene, og her mødte Karen Norman Finch, som var soldat i flåden. Og det varede ikke længe før hun tog med ham hjem til et udbombet London. Norman havde, på grund af krigen, ikke nået at få en uddannelse, fordi han skulle være soldat. De havde ingen penge og måtte bo i en lillebitte lejlighed hos Normans forældre. Og så var det at Karen gik op til The Royal School of Needlework - fortalte at hun kom fra Danmark og at hun havde en uddannelse i vævning! Og så var hun i gang!

Min mor havde kontakt med Karen i mange år, og hun og jeg besøgte Karen og Norman et par gange i deres gæstfrie hus i London, og altid var Karen dybt engageret i et eller andet spændende projekt indenfor tekstilhistorien. En herlig person og en imponerende livshistorie!

Lotte Møhl,
væver, f. 1936

Redaktionens noter:

- I tidsskriftet TENEN 8. årgang, nr. 2 om væveren Karen Thorvald Nielsen læses:

... Befrielsen oplevede hun mens hun sammen med en anden vævepige boede i Amaliegade hos Gerda Heerup (senere Klint, bibliotekar på Kunstindustrimuseet). Den 4. maj havde hun været ude at spille fløjte med sit orkester og stod og ventede på en sporvogn og kunne ikke forstå, hvorfor den ikke kom. Men så var den der fyldt med mennesker med flag og rød-hvide bånd, og hun hørte også budskabet. Da de kom til Rådhuspladsen entrede folk sporvognens tage og alt var ufremkommeligt. Igennem Amaliegade op mod slottet blev man ligefrem båret, og det kogte under fødderne på en, og hun kom også i byen og feste ...

- ... de to vævepiger hed altså begge Karen!

Lotte Møhls svar på "to Karen-er":

- Ej, hvor er I gode til at have styr på tingene! Ja, det er ganske rigtig: Karen Thorvald Nielsen lejede to sammenhængende værelser hos min mor, jeg kan ikke huske hvor længe hun boede der, men muligvis allerede fra 1942, da mor overtog lejligheden. Og hun må være flyttet ud, da Kaare Klint flyttede ind! Karen Møller (Finch) havde det lille "pigeværelse", lige overfor køkkenet.

TENENs redaktion, sætternisse, korrekturlæsere og bestyrelse
ønsker alle vore læsere
en glædelig jul og et godt nytår

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>buv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th. 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>dehemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + kalender
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>bille.glamsbjerg@gmail.com</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	20 31 27 31 <i>lisslottved@gmail.com</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	26 60 28 40 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Susanne Lervad	Lindevej 14 1877 Frederiksberg C	22 11 08 26 <i>sl@termplus.dk</i>	bestyrelse
Susanne Rundqvist Pedersen	Rådm. Steins Allé 45, 5.tv 2000 Frederiksberg	26 62 80 80 <i>susanne.rundqvist@mail.dk</i>	bogholder
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv. 2800 Lyngby	45 87 55 30 <i>hanne.dalgaard37@gmail.com</i>	korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th. 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavnsvej 49, 2.tv. 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	23 92 42 85 <i>vofl3450@icloud.com</i>	redaktion + webmaster

Sørg for at ...

... deltage i foreningen TENENs arrangementer ...
 ... tage med foreningen TENEN på tur ...
 ... tjekke adressering-kalender-bladet grundigt ...
 ... tjekke bladnummerets billedgalleri med ekstra billeder mv. ...

... bruge TENENs digitale "opslagstavle"
www.facebook.com/groups/tenen.forening
 - gruppen har 260 deltagere - er du med ? ...

... detage i foreningen TENENs arbejde ...
 ... fortælle om den frivillige forening TENEN ...
 ... hjælpe med at hverve nye medlemmer i foreningen TENEN ... !

Postkort fra Auning:

TENENS bog "Luksusforordninger" af Hanne Frøsig Dalgaard har på omslagets forside et udsnit af et epitafiums centerbillede i Auning Kirke.

Benedicte Margrethe Brockdorff (1678-1739) fik i 1699 kongens tilladelse til at lade udføre "et tarvelig epitafium af sten udi Auning Kirke". Epitafiet er til erindring om godsejeren Jørgen Scheel, der døde i 1695. Det blev udført af den belgiske billedhugger Thomas Quellinus, der var bosat i København.

Et overdådigt epitafium af hvid, grå og sort marmor samt 24 karat bladguld ville nok have været nærmere sandheden.

Gravkapel med epitafium og krypt samt et antal marmorkister findes i en sidebygning til kirken, som vi besøgte i august 2017.

-- vofl

